

مخیا فرجی-بیشتر دانشجویانی که چمدانشان را می‌پندند و برای تحصیل، راهی شهر دیگری می‌شوند، با حس دلتنگی برای محیط قبل و نگرانی از حضور در محیط جدید، دست و پنجه نرم می‌کنند؛ سازگاری با فضای تازه و آدم‌های متفاوتی از نقاط مختلف ایران، رتق‌وتفک کارهای شخصی به‌علاوه رسیدگی به اموری مثل پخت و پز و تمیزکاری و خرید که تا قبل از رفتن به خوابگاه در حوزه مسئولیت‌های جوان امروز نبوده، تجربه زندگی در خوابگاه را به یک نقطه عطف و حتی ورود به یک مرحله جدید در زندگی تبدیل می‌کند. وضعیت، اما زمانی دشوارتر می‌شود که به این دوری و تنهایی، کمبود امکانات و سختی شرایط زندگی هم اضافه می‌شود؛ حضور چندین نفر در یک اتاق کوچک از یک ساختمان فرسوده، وضعیت بهداشتی نامناسب، خرابی همیشگی سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی و مانند این‌ها که گاهی، زندگی در خوابگاه را بسیار دشوار می‌کند. این روزها که سال تحصیلی آغاز شده و دوباره دانشگاه‌ها و بالطبع، خوابگاه‌های دانشجویی، پذیرای حضور دانشجویانی از سراسر ایران هستند، مهم‌است قوانین کشورمان را درباره معیارهای یک خوابگاه دانشجویی استاندارد که قرار است بین دو تا چهارسال، خانه دوم یک دانشجو باشد مرور و سعی کنیم با بازتاب انتقادات دانشجویان از کم‌وکسری‌های خوابگاه‌ها، شرایط زندگی دانشجویان دور از خانه را بهبود بخشیم. در پرونده امروز، در کنار شنیدن درد دل‌های دانشجویان خوابگاه‌نشین، نگاهی داریم بر معیارهای یک خوابگاه مناسب از نگاه قانون و گزارشی هم از خوابگاه یکی از مهم‌ترین دانشگاه‌های خارج از کشور تهیه کرده‌ایم تا مقایسه‌ای داشته باشیم بین شرایط خوابگاه‌های این جا و آن طرف آب.

تحصیل با دردسرهای خوابگاهی!

به‌بهانه شروع سال تحصیلی، نگاهی به شرایط خوابگاه‌های دانشجویی

و بررسی معیارهای یک خوابگاه استاندارد

دانشجویانی از نقاط مختلف ایران

از شرایط نه‌چندان مناسب محل اسکانشان می‌گویند

پای درد دلِ خوابگاه‌نشین‌ها

اقامت در خوابگاه هم مانند همه تجربیات زندگی، هزار بالا و پایین دارد. هر بار تلاش کنید فهرست مزایا و معایب سکونت در خوابگاه را بنویسید، آخر کار پی می‌برید که نه شیرینی هایش به سختی‌ها و مشکلات می‌چربد و نه برعکس. زندگی‌سلام به سراغ چند دانشجوی خوابگاه‌نشین از شهرها و دانشگاه‌های مختلف رفته، تا از کم‌وکسری‌های خوابگاه‌های کشور بگویند و تجربیاتشان را در اختیار دیگر دانشجوها بگذارند.

■ افت کیفیت زندگی!

از مریم، دانشجوی کارشناسی ارشد فیزیک دانشگاه زنجان درباره زندگی در خوابگاه می‌پرسم؛ پاسخ می‌دهد: «کیفیت زندگی انسان در خوابگاه دچار تنزل می‌شود چرا که بهترین خوابگاه‌ها هم جای زندگی در کنار خانواده را نمی‌گیرد. گرچه از طرفی همین دوری از خانواده و استقلال بیشتر، برای خیلی از دانشجویان مزیت محسوب می‌شود. اولین مشکلی که خود من با آن مواجه شدم، اختصاص اجباری خوابگاه خصوصی به دانشجویان ترم یک کارشناسی ارشد بود که باید هزینه سنگین تری، حدود ۵۰۰ هزار تومان، واریز می‌کردیم در حالی که هزینه خوابگاه‌های معمولی تحت نظارت وزارت علوم از ۱۷۰ تا ۲۵۰ هزار تومان است. علاوه بر این، اتفاقی که من در آن سکونت دارم در طبقه چهارم ساختمان است و از طرفی، همه حمام‌ها در طبقه پایین قرار دارد و هر بار برای دوش گرفتن مجبوریم چهار طبقه پایین برویم که البته این مشکل در زمستان زنجان که هوا سرد می‌شود، بیشتر خودش را نشان می‌دهد». مریم، اما جنبه مثبت خوابگاهش را سرپرست‌های صبور آن می‌داند: «معمولا در برابر بسیاری از اعتراض‌های ما خوب برخورد می‌کنند و پیگیر هستند. خیلی مهم است که سرپرست‌های خوابگاه، دوره‌های روان‌شناسی و مشاوره دیده باشند تا در هنگام بروز مشکلات، حتی اگر مستقیما کاری از دستشان بر نمی‌آید، سنگ صبور بچه‌ها باشند و شرایط بحرانی‌شان را درک کنند».

■ دلخوش به یک سقف در تهران

محمود، دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی اسلامی دانشگاه تهران، گلایه‌های فراوانی از وضعیت نامطلوب خوابگاهی دارد. از او می‌خواهم کمی مشکلات خوابگاه را شرح بدهد. محمود قدیمی بودن ساختمان‌ها و نوسازی نشدن آن‌ها را از بزرگ‌ترین مشکلات دوران خوابگاه‌نشینی اش ذکر می‌کند: «ساختمان چهارطبقه آسانسور ندارد. تخت‌های فلزی قدیمی بدون پتو و ملافه در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد. خوابگاه آن قدر قدیمی و امکانات در مقایسه با تعداد دانشجویان کم است که به شدت روی کیفیت زندگی دانشجویان تأثیر منفی گذاشته است. در هر طبقه فقط دو آشپزخانه برای حدود ۲۰ اتاق وجود دارد. سطل زباله‌های کم و بوی نامطبوع و کثیفی آشپزخانه‌ها واقعا آزاردهنده است». محمود یکی از بدترین خاطرات دوران دانشجویی را وضعیت نامطلوب اینترنت خوابگاه مخصوصا در طبقات سوم و چهارم بیان می‌کند. او می‌گوید: «من هم‌زمان با تحصیل کار می‌کنم و برای انجام کارم به اینترنت نیاز دارم. در نتیجه مجبورم ساعت‌های طولانی در راهروهای خوابگاه روی یک زیرانداز بنشینم تا بلکه به اینترنت با سرعت کمی بالاتر متصل شوم». محمود تنها مزیت خوابگاه را داشتن سقفی در شهر تهران، در قبال مبلغی مناسب و قابل پرداخت می‌داند.

■ محدودیت‌های فراوان برای انسان‌هایی بالغ

نسرین، دانشجوی رشته ژنتیک دانشگاه باهنر کرمان، مشکل اصلی اش با زندگی خوابگاهی را محدودیت ساعات رفت و آمد و سختی سازگاری با افراد مختلف، خصوصا در فصل امتحانات می‌داند. البته حضور و غیاب شبانه، نسرین اما امکانات عمومی خوابگاه علوم است، نقطه مشترک گلایه بسیاری از دانشجویان است. محدودیتی که استرس‌ها و نگرانی‌های فراوانی برای دختران دانشجو به وجود می‌آورد، نگرانی دیر رسیدن به خوابگاه و «غیبت» خوردن در فهرست حضور و غیاب شبانه. نسرین اما امکانات عمومی خوابگاه علوم دانشگاه کرمان را مناسب توصیف می‌کند، «امنیت خوابگاه عالی است. زمین ورزشی و دستگاه‌های ورزش هم داریم. برای رسیدگی به اعتراضات هم، یک دفتر جلوی در قرار دارد که می‌توانیم مشکلاتمان را با ذکر شماره اتاق در آن بنویسیم تا بعدا مسئولان رسیدگی کنند».

نگاهی به معیارهای یک خوابگاه دانشجویی استاندارد، براساس قوانین ایران

یک خوابگاه مناسب، چه جور جایی است؟

صندوق رفاه دانشجویان کشور به‌عنوان سازمان مسئول در رسیدگی به امور خوابگاه‌های دانشگاهی، براساس ضوابط و استانداردهای گوناگون، خوابگاه‌ها را رتبه‌بندی می‌کند. این امر در درجه اول برای ایجاد تناسب بین وضعیت خوابگاه و هزینه پرداختی توسط دانشجویان است. این مسئله در عین حال می‌تواند کمک خوبی برای دانشجویان در زمان انتخاب شهر و رشته باشد که با آگاهی نسبی از رتبه خوابگاه‌های موجود، تصمیم‌گیری کنند. اما نگاهی بیندازیم به قوانین و استانداردهای عمومی صندوق رفاه دانشجویان برای رتبه‌دادن به خوابگاه‌های دانشجویی.

■ وضعیت کیفی ساختمان

وضعیت کیفی، طیف وسیعی از معیارهای ریز و درشت را دربرمی‌گیرد. وضعیت تهویه و سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی، روشنایی و نورگیر بودن اتاق‌ها از جمله معیارهای وضعیت کیفی ساختمان خوابگاه هستند. قدیمی یا نوساز بودن بنا و در کل عمر ساختمان هم باید توسط کارشناسان بررسی شود. علاوه براین، نوع کاربری ساختمان اهمیت زیادی دارد؛ بدین معنا که آیا بنا از ابتدا، برای کاربری خوابگاهی ساخته شده، یا صرفا یک آپارتمان مسکونی است که به‌عنوان خوابگاه استفاده می‌شود.

■ تعداد اتاق‌های خوابگاه و سرانه فضای دانشجو

سوئیتی بودن یا اتاقی بودن خوابگاه هم از معیارهای رتبه‌دهی به شمار می‌رود. مورد اول، خوابگاه‌هایی هستند که هال و سرویس و آشپزخانه مستقل دارند و مورد دوم فقط اتاق به دانشجویان اختصاص می‌یابد و همه باید از حمام و سرویس بهداشتی و آشپزخانه مشترک استفاده کنند. یکی از مهم‌ترین معیارها که معمولا محل شکایت دانشجویان است، سرانه فضای اختصاص یافته به هر دانشجو است. سرانه استاندارد فضا در جهان برای زندگی هر فرد، حداقل ۱۲ مترمربع است که خوابگاه‌های ایران فاصله قابل توجهی با این استاندارد دارند.

■ امکانات عمومی، درمانی و رفاهی

بخشی از مهم‌ترین نیازهای زندگی دانشجویی در همین قسمت گنجانده می‌شود. هر قدر یک خوابگاه به لحاظ امکانات رفاهی شامل مرکز درمان، استقرار پزشک عمومی، وجود فضاهای خرید و فروشگاهی، رستوران و بوفه مجهزتر باشد، رتبه قابل قبول تری دریافت می‌کند. سرانه فضای بهداشتی یعنی سرویس، دوش و حمام و آشپزخانه، دسترسی به امکانات فرهنگی و برنامه‌های فوق برنامه مثل سالن تلویزیون، سالن رایانه و سالن اجتماعات هم توسط کارشناسان صندوق رفاه دانشجویی برای رتبه‌بندی دقیق تر خوابگاه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. به عنوان مثال، یک آشپزخانه مناسب خوابگاهی، آشپزخانه‌ای است که مساحت و امکانات آن با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد و امکان پخت دو وعده ناهار و شام را برای همه فراهم آورد.

■ تجهیزات اتاق‌های خوابگاه

تخت‌ها باید مستحکم و ایمن باشند. یخچال سالم بوده و به ازای هر دانشجو دو فوت گنجایش داشته باشد. کمد و جاکفشی باید متناسب با تعداد نفرات ظرفیت داشته باشند. درباره تجهیزات عمومی هم خوابگاه‌هایی که به ازای هر صد نفر، یک آب سرد کن، یک ماشین لباسشویی و یک جاروبرقی و به ازای هر ۱۰ نفر یک شعله اجاق گاز دارند، در این رتبه‌بندی «مناسب» قلمداد می‌شوند.

■ از خوابگاه‌های استاندارد کشور مان چه خبر؟

براساس فهرست بلندبالای رتبه‌بندی صندوق رفاه دانشجویان، خوابگاه‌های دانشجویی کشور در پنج کلاس دسته‌بندی می‌شوند؛ طی دو سال گذشته، کارشناسان صندوق رفاه این کلاس‌بندی‌ها را انجام داده‌اند و به عنوان مثال، خوابگاه‌های «مریم» و «شقایق» دانشگاه یزد از استانداردترین و بهترین خوابگاه‌های کشور شناخته شده‌اند. ظرفیت بالای این دو خوابگاه که باعث افزایش سرانه فضای هر دانشجو و نبود تراکم می‌شود، از دلایل مهم انتخاب این دو خوابگاه به عنوان خوابگاه‌های نمونه بوده است. خوابگاه‌های مریم و شقایق از فضای سوئیتی بهره می‌برند که تأثیر قابل ملاحظه‌ای در افزایش کیفیت زندگی و راحتی دانشجویان دارد. علاوه بر این، چون عموما برای دانشجویان امروزی، دسترسی به اینترنت از خورد و خوراک هم ضروری‌تر است، تجهیز ساختمان به اینترنت وایرلس پرسرعت، از دلایل مهم برتری این خوابگاه‌هاست. سالن ورزش خوابگاه شقایق مجهز به میزپینگ‌پنگ، فوتبال دستی و دارت و سالن ورزشی خوابگاه مریم، دارای وسایل ورزشی اروپوییگ هم چنین مناسب برای ورزش‌های رزمی است. وجود مرکز بهداشت و مشاوره برای ارتقای سلامت دانشجویان و همراهی آن‌ها در زندگی دور از خانواده هم به فهرست مزایای این دو خوابگاه اضافه می‌شود. وجود فضای سبز در نزدیکی خوابگاه‌ها نیز مزیت بزرگی است برای دانشجویان که عمدتا زندگی‌پراسترسی را تجربه می‌کنند.

عکس از تئینی است

روایت عینی از وضعیت خوابگاه دانشگاه شماره یک فرانسه

خوابگاه دوران دانشجویی روسای جمهور فرانسه و برندگان نوبل

«اکول نرمال سوپریور» یکی از مهم‌ترین مراکز آموزش عالی کشور فرانسه است که بسیاری آن را بهترین دانشگاه این کشور می‌دانند. وارد شدن به آن، نیازمند گذراندن کنکورها و مصاحبه‌های دشوار و پیچیده‌ای است. ۱۲ نفر از دانش‌آموختگان «اکول نرمال سوپریور» برنده جایزه نوبل شده‌اند. در بین دانش‌آموختگان این دانشگاه، نام‌هایی چنان بزرگ به چشم می‌خورد که حیرت هر کسی را برمی‌انگیزد: لوئی پاستور، ژان پل سارتر، میشل فوکو، اریک امانوئل اشمیت و ژرژ پمپیدو از روسای جمهور فرانسه. امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور جدید این کشور هم دو بار در کنکور این دانشگاه رد شده و موفق به تحصیل در آن جا نشده است! «اکول نرمال سوپریور»، چهار شعبه در چهار شهر مختلف فرانسه دارد که دو تا از مهم‌ترین این شهرها پاریس و لیون است.

■ خوابگاهی در دل یک باغ اسرارآمیز

چند سالی است که از مشهد آمده ام فرانسه و حومه لیون درس می‌خوانم. نام پروآژه «اکول نرمال سوپریور» و دانشجویان نابغه و زرنکش حسابی کنجکاوی‌ام را برانگیخته است. دوست دارم سری به محوطه این دانشگاه در لیون و خوابگاه‌های آن بزنم تا از نزدیک ببینم که دانشگاه شماره یک فرانسه چه امکاناتی در اختیار دانشجویانش قرار داده است. به خیابان دوبورگ می‌رسم و از مترو پیاده می‌شوم. دانشگاه حدود صد قدم از ایستگاه مترو فاصله دارد و مغازه و هایپرمارکت در اطراف فراوان است. از یکی از دانشجویان فرانسوی دانشگاه، درخواست کرده‌ام تا در صورت امکان فضای خوابگاه و دانشگاه را به من نشان بدهد. دومینیک، ۲۵ ساله، دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه است و یک سال است که در خوابگاه اقامت دارد. مرا از ورودی دانشگاه و سالن بزرگی رد می‌کند و به فضای سبزی می‌برد که شبیه یک باغ بزرگ یا پارک است، نیمکت‌های چوبی در گوشه و کنار به چشم می‌خورد. دومینیک مک می‌کند و می‌گوید: «کل فضا، مستطیل شکل است. پشت سرت ساختمان دکارت است که دانشکده فلسفه و علوم انسانی است، سمت راست خوابگاه‌های ما رو به ورودستوران دانشگاه و سمت چپ هم کتابخانه. گاهی اوقات که سرم به خاطر درس‌ها و امتحانات شلوغ است، حتی از محوطه خوابگاه خارج نمی‌شوم. همه چیز همین‌جا در دسترس است. بی‌حوصله هم که باشم از کافه-رستوران رو به رو قهوه‌ای می‌گیرم و روی نیمکت‌های همین باغ می‌نشینم تا هوایی بخورم و حالم جا بیاید». به سمت راست می‌پیچیم و در مسیرمان به سمت پنجره گلدان‌های بزرگی قرار دارد، دومینیک توضیح می‌دهد: «یکی از بچه‌های این جا گیاه خوار است و در این گلدان‌ها سبزیجات می‌کارد. اوایل سال تحصیلی با چند نفر دیگر، انجمن گیاه‌خواران اکول نرمال سوپریور را تأسیس کردند و بعد از چند وقت موفق شدند کاری کنند که هفته‌ای یک بار، یک فروشنده محلی با کامیونش به فضای خوابگاه بیاید و برایشان سبزیجات تازه بیاورد». در اطراف هال مشترک، چهار در به چشم می‌خورد که دومینیک یکی از درها را نشان می‌دهد و می‌گوید: «این‌جا اتاق من است»، یک اتاق روشن و تقریبا ۱۵ متری با سرویس و حمام مستقل و یک تراس کوچک که نمایی به سوی همان باغ زیبای دانشگاه دارد. می‌پرسم همه اتاق‌ها مشابه هم هستند که پاسخ می‌دهد «نه، اتاق سمت راستی بزرگ‌تر است چون متعلق به یک زن و شوهر است که هر دو دانشجوی همین‌جا هستند».

■ راحت‌تر و کامل‌تر از خانه

به ساختمان خوابگاه‌ها می‌رسیم. در طبقه اول، دومینیک یکی از درها را با کارت دانشجویی اش باز می‌کند و می‌گوید من و سه دانشجوی دیگر با هم این جازندگی می‌کنیم. ورودی، یک سالن حدود ۱۸ متری تر و تمیز است که در واقع هال مشترک هر چهار دانشجو است. یک یخچال بزرگ، یک میز غذاخوری چهار نفره، اجاق گاز و ظرفشویی در آن به چشم می‌خورد. لبه سالن تاثر را هم در ورودی دانشگاه دیده‌ای. نمایش‌های آماتوری دانشجویان یا گروه‌های حرفه‌ای در آن اجرا می‌شود. کتابخانه و سالن مطالعه هم که همین‌جا هست. برای بقیه، کتابخانه تا هفت عصر باز است اما دانشجویان خود اکول نرمال سوپریور، می‌توانند با استفاده از کارت‌های دانشجویی‌شان تا ساعت سه بعد از نیمه شب هم در سالن مطالعه بمانند و درس بخوانند. یک گالری هنرهای معاصر هم داریم که برنامه هایش همسو با درس‌ها و محتوای آموزشی دانشگاه است. گالری عکس، سمینار و جلسات نقد و گفت‌وگو آن جا برگزار می‌شود. دومینیک می‌خواهد درباره خوابگاه‌های کاپوس مونو، بخش دیگر همین دانشگاه که مخصوص رشته‌های علوم پایه است توضیح بدهد، می‌گوید «آن‌ها امکانات بهتری دارند و خوابگاه به جای اتاق‌های مجزا، شامل آپارتمان‌های یک خوابه و دوخوابه است. در ساختمان ورزش‌آن‌جا یک سالن سنگ نوردی هم ساخته شده است. تشرک می‌کنم و می‌گویم به اندازه کافی با فضا آشنا شدم. همین‌طور که قدم زنان از باغ می‌گذرم به این فکر می‌کنم که آیا مسئولان این دانشگاه ممکن است نیازی از دانشجویانشان را از قلم انداخته باشند؟

■ امکانات رویایی و برنامه‌های فرهنگی

با خنده می‌پرسم دانشگاه امکانات دیگری هم برایتان در نظر گرفته است که دومینیک حرفم را جدی می‌گیرد و می‌گوید: «در همین بخش دکارت، کمی دورتر از ساختمان خوابگاه، یک سالن موسیقی با یک پیانو برای تمرین وجود دارد و هر کسی می‌تواند برای تمرین پیانو یا ساز شخصی اش به آن جا برود. یک سه‌شنبه در هر ماه هم کنسرت رایگان موسیقی داریم. حتما سالن تاثر را هم در ورودی دانشگاه دیده‌ای. نمایش‌های آماتوری دانشجویان یا گروه‌های حرفه‌ای در آن اجرا می‌شود. کتابخانه و سالن مطالعه هم که همین‌جا هست. برای بقیه، کتابخانه تا هفت عصر باز است اما دانشجویان خود اکول نرمال سوپریور، می‌توانند با استفاده از کارت‌های دانشجویی‌شان تا ساعت سه بعد از نیمه شب هم در سالن مطالعه بمانند و درس بخوانند. یک گالری هنرهای معاصر هم داریم که برنامه هایش همسو با درس‌ها و محتوای آموزشی دانشگاه است. گالری عکس، سمینار و جلسات نقد و گفت‌وگو آن جا برگزار می‌شود. دومینیک می‌خواهد درباره خوابگاه‌های کاپوس مونو، بخش دیگر همین دانشگاه که مخصوص رشته‌های علوم پایه است توضیح بدهد، می‌گوید «آن‌ها امکانات بهتری دارند و خوابگاه به جای اتاق‌های مجزا، شامل آپارتمان‌های یک خوابه و دوخوابه است. در ساختمان ورزش‌آن‌جا یک سالن سنگ نوردی هم ساخته شده است. تشرک می‌کنم و می‌گویم به اندازه کافی با فضا آشنا شدم. همین‌طور که قدم زنان از باغ می‌گذرم به این فکر می‌کنم که آیا مسئولان این دانشگاه ممکن است نیازی از دانشجویانشان را از قلم انداخته باشند؟